

Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (Україна)
Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України (Україна)
Варшавський технологічний університет «Варшавська політехніка» (Польща)
Економічний університет Братислави (Словаччина)
Університет Прикладних наук Верхньої Австрії (Австрія)
Університет м. Страсбург (Франція)

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА ІННОВАЦІЇ:
проблеми науки та практики»

присвячена видатному вченому-економісту
О. Г. Ліберману

18 – 19 листопада 2015 року

м. Харків, Україна

ББК 65.050

К 64

*Рекомендовано на засіданні вченої ради Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України (протокол № 12 від 23.11.2016 р.);
вченої ради Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця (протокол № 4 від 09.11.2015 р.)*

Рецензенти: **Алексєєв І. В.** – д. е. н., проф., академік, Національний університет «Львівська політехніка»;

Благуєн І. С. – д. е. н., проф., Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (м. Івано-Франківськ);

Ковальчук К. Ф. – д. е. н., проф., Національна металургійна академія України (м. Дніпропетровськ)

Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики. Матеріали Між-
К 64 народної науково-практичної інтернет-конференції 18 – 19 листопада 2015 р.– Х. :
ФОП Лібуркіна Л. М., 2015. – 72 с. Укр. мова, рос. мова, англ. мова

ISBN 978-966-8177-71-2

У виданні зібрані матеріали десятої міжнародної науково-практичної конференції «Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики», присвяченої видатному вченому-економісту О. Г. Ліберману, в яких розглядаються проблеми підвищення конкурентоспроможності та активізації інноваційного розвитку економіки України. Невід'ємною частиною цього видання є збірка тез доповідей учасників конференції на електронному носії.

Видання рекомендовано науковцям, аспірантам, студентам економічних спеціальностей та фахівцям-практикам, які займаються вирішенням питань визначення стратегічних напрямів підвищення конкурентоспроможності підприємств в умовах інноваційно-структурних перетворень в економіці країни.

ISBN 978-966-8177-71-2

© Колектив авторів, 2015

© ФОП Лібуркіна Л. М., 2015

<i>Свидло Г. І.</i> Автономність вищих навчальних закладів: світовий досвід та перспективи розвитку в сучасних реаліях України	149
<i>Севостьянова Г. С.</i> Впровадження електронних закупівель як інноваційний напрям реформування державних закупівель	153
<i>Семигуліна І. Б.</i> Соціально-економічний регіональний розвиток України в умовах реформування системи адміністративно-територіального устрою	156
<i>Сеніна А. О.</i> Позиція України в міжнародних рейтингах, які оцінюють сферу адміністративних послуг	159
<i>Сігаєва Т. Є.</i> Основні види моделей поведінки суб'єктів інвестиційного ринку	163
<i>Струтинська Н. В., Бардакова Е. В.</i> Формування ефективного управління маркетинговими інноваціями у сфері економічної освіти України.....	167
<i>Удовенко А. О.</i> Оцінка регуляторного впливу нормативно-правових актів з урахування зарубіжного досвіду	171
<i>Чечетова-Терашівлі Т. М.</i> Вплив дерегулювання на конкурентоспроможність країни.....	175
<i>Яковенко К. В.</i> Контролінг в управлінні інноваційною діяльністю підприємства	178
<i>Ярошенко І. В.</i> Проблемні питання соціально-економічного розвитку регіонів України та пропозиції щодо їх вирішення в контексті реформи децентралізації влади	182

Секція 2. Міжнародна конкуренція та конкурентоспроможність

<i>Авраменко О. В.</i> Фулфілмент центри як інструментарій електронної комерції.....	187
<i>Ачкасова С. А.</i> Міжнародний досвід запровадження вимог до достатності капіталу страхових компаній.....	190

3. Денисова Н. И. Коммерческая деятельность предприятий торговли: учебное пособие / Н. И. Денисова. – М.: Магистр: ИНФРА-М, 2011. – 480 с.

4. Иванов Г. Г. Коммерция: Учебное пособие / Г. Г. Иванов, С. Л. Орлов. – М.: ИД ФОРУМ: НИЦ ИНФРА-М, 2013. – 160 с.

5. Сибирская Е. В. Электронная коммерция: учебное пособие / Е. В. Сибирская, О. А. Старцева. – М.: ИД Форум, 2008. – 288 с.

6. Электронный ресурс. – [Режим доступа]: <http://www.logistic.ru>

7. Яковлев Г. А. Основы коммерции: учебное пособие / Г. А. Яковлев. – М.: ИНФРА-М, 2012. – 224 с.

УДК 368.027330.14

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАПРОВАДЖЕННЯ ВИМОГ ДО ДОСТАТНОСТІ КАПІТАЛУ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

Ачкасова Світлана Анатоліївна, кандидат економічних наук,
доцент кафедри управління фінансовими послугами
Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця
e-mail: svitlana.achkasova@m.hneu.edu.ua

Вимоги до капіталу страховиків є інструментом державного регулювання та нагляду, оскільки капітал є умовою забезпечення фінансової стійкості страхової компанії, створюючи можливість для покриття непередбачуваних збитків, а у разі виникнення таких збитків дає змогу страховій компанії продовжувати виконувати свої зобов'язання.

Доцільність використання міжнародного досвіду впровадження вимог до капіталу страховиків є актуальною для вдосконалення вітчизняного режиму регуляторного впливу та нагляду.

Особливо актуальним питанням є адаптація міжнародного досвіду встановлення вимог до капіталу до вітчизняних умов функціонування вітчизняного страхового ринку.

Міжнародний досвід забезпечення виконання зобов'язань страховиками свідчить про необхідність дотримання достатнього рівня капіталу, оскільки в сфері страхування саме на міжнародному рівні Міжнародна асоціація органів нагляду за страховою діяльністю (*International Association of Insurance Supervisors, IAIS*) у принципах та стандартах уперше запропоноване поняття достатності капіталу. Відповідно до IAIS достатність капіталу повинна відображати ризики діяльності страхової компанії [5].

У 2003 році IAIS прийнято світові норми нагляду за страховим ринком «Основні принципи страхування та методологія». У даному документі дотримання вимог достатності капіталу визначається одним з принципів ефективної системи нагляду за страховими компаніями, а самі вимоги – невід'ємною частиною режиму платоспроможності [3].

На заміну даним принципам IAIS прийняла у 2011 році «Основні принципи, стандарти, рекомендації та методики оцінки у страхуванні» (ICP), що описує основні елементи, яке повинні бути присутні у наглядовому режимі для створення фінансово ефективного страхового ринку та забезпечення адекватного рівня захисту прав страхувальників [4]. Ці зміни стосувались упровадження в процес управління страховими компаніями системи власної оцінки ризику та платоспроможності (Own Risk and Solvency Assessment, ORSA).

Крім того, у ICP зазначено, що наглядовий орган встановлює вимоги до достатності капіталу для цілей регулювання платоспроможності, для того щоб страхові компанії були здатні покривати значні непередбачувані втрати, а наглядові органи здійснювати відповідні заходи впливу [4].

Іншим прикладом запровадження вимог достатності капіталу страхових компаній є розроблений Управлінням пруденційного регулювання Австралії (Australian Prudential Regulation Authority, APRA) внутрішній процес оцінки адекватності капіталу (Internal Capital Adequacy Assessment Process, ICAAP) [1].

Згідно із документом APRA достатність капіталу відіграє роль буфера для покриття ризиків, що пов'язані з діяльністю страховиків. APRA висуває основні вимоги до достатності капіталу страховиків:

- ▶ підтримувати мінімальний рівень капіталу визначений із використанням внутрішньої моделі або запропонованим стандартним методом;
- ▶ визначати мінімальні вимоги до капіталу з урахуванням факторів ризику, що можуть загрожувати спроможності страховика виконати свої зобов'язання (у запропонованому методі передбачено три фактори ризику: страховий ризик, інвестиційний та ризик концентрації);
- ▶ надавати публічно інформацію щодо дотримання нормативів достатності капіталу;
- ▶ отримувати згоду від APRA на зменшення капіталу.

У Пруденційному стандарті також зазначається, що важливу роль у фінансовому стані страховика відіграє капітал, а оцінка достатності капіталу страховика ґрунтується на ризик орієнтованому підході.

Ґрунтуючись на назві самого документа, ICAAP – це процес, при якому страхова компанія гарантує, що її діяльність повністю відповідає рівню капіталу. А отже, вимоги, що містяться в ICAAP є еквівалентними системі ORSA, оскільки вимоги до страховиків об'єднують діяльність з управління ризиками та капіталом для підтримки бізнес-рішень.

У європейському фінансовому просторі концепція встановлення вимог достатності капіталу страхових компаній втілена у Директиві ЄС Solvency II [2]. Основними завданнями при впровадженні цієї Директиви є встановлення загальноєвропейських вимог до капіталу, стандартів управління ризиками, єдиних вимог до звітності та системи розкриття інформації, а отже ця система контролю достатності капіталу враховує принципи ORSA.

У США Національною асоціацією страхових організацій США (NAIC) встановлена система визначення капіталу із урахуванням ризику (RBC) при запровадженні стандарту достатності капіталу, що забезпечує безпеку страховиків, а також надає можливість регулюючому органу вживати своєчасні заходи при регулюванні діяльності страховиків. Результати розрахунку RBC не є публічною інформацією, однак їх загальні результати публікуються у Статутному Річному Звіті [6; 7].

У вітчизняному законодавстві відсутнє поняття достатності капіталу страхових компаній. Проте у проекті Закону України «Про страхування» достатність капіталу визначається перевищенням розміру наявного регуляторного капіталу над розміром, установленим законодавством.

Отже, процеси запровадження вимог до достатності капіталу страхових компаній в Україні залишаються недостатньо дослідженими, саме тому існує потреба приведення національного законодавства стосовно регуляторного нагляду за діяльністю страховиків у відповідність до стандартів, принципів, моделей та рекомендацій найкращої міжнародної практики державного регулювання та нагляду для забезпечення достатності капіталу.

Література

1. Capital Adequacy [Electronic resource] : Prudential standard GPS 110 of APRA, July 2010 // Australian Prudential Regulation Authority: official website. – Mode of access : <http://www.apra.gov.au/GI/Documents/GPS-110-final-June-2010.pdf>.

2. Directive 2009/138/EC of the European Parliament and of the Council of 25 November 2009 on the taking-up and pursuit of the business of Insurance and Reinsurance (Solvency II) (recast) [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:335:0001:0155:en.pdf>.

3. Insurance Core Principles and Methodology [Electronic resource] IAIS principles № 1, October 2003 // International Association of Insurance Supervisors: official website. – Mode of access : http://www.iaisweb.org/__temp/-Insurance_core_principles_and_methodology.pdf.

4. Insurance Core Principles, Standards, Guidance and Assessment Methodology [Electronic resource]: Standard IAIS, October 1, 2011 // International Association of Insurance Supervisors : official website. – Mode of access : http://www.iaisweb.org/__temp/Insurance_Core_Principles_Standards_Guidance_and_Assessment_Methodology__October_2011.pdf.

5. On Solvency, Solvency Assessments and Actuarial Issues An IAIS Issues Paper (Final Version) [Electronic resource]. – Mode of access : http://www.iaisweb.org/view/element_href.cfm?src=1/201.pdf.

6. Risk - Based Capital General Overview [Electronic resource]. – Mode of access : http://www.naic.org/documents/committees_e_capad_RBcoveroverview.pdf.

7. Solvency II Standard Formula and NAIC Risk-Based Capital (RBC) [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.casact.org/pubs/forum/12forumpt2/RBC-DCWPRpt3.pdf>.

